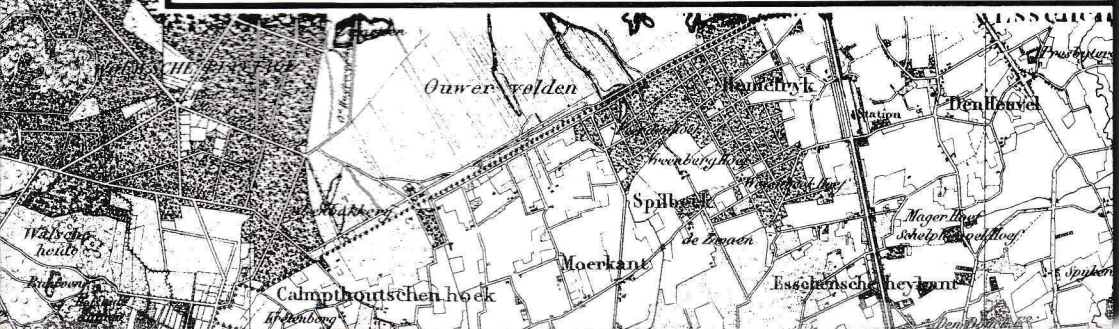




4 ~ '93



Uit een oud Herels schrift (3)

Hier de derde aflevering van deze serie met impressies uit oude Herelse schriften van omstreeks 1915 gevonden op de zolder van de Willebrordusjongensschool in Heerle. De schriften zitten in de collectie van de Vierschaer.

Dit keer kozen we het opstelschrift van J. Bals uit. In een fraaie letter beschrijft hij zijn wetenswaardigheden, waarbij we ook een beetje een indruk krijgen van wat kinderen vroeger voor spelletjes deden en hoe ze, vaak zonder enig speelgoed, hun vrije tijd door brachten.

Toen wij gingen baden

Ik ging naar 'n jongen. Ik vroeg ga je mee naar de Zoom baden. De jongen zei ja. We liepen gauw naar de Zoom. We deden onze kousen uit. En we gingen in de Zoom. We keken of er geen vogels hielden. We moesten lang baden eer we 'n vogeltje vonden. Ik zei daar haudt 'n vogeltje. Ik zal op de kant gaan staan. Ik kon 'r bij. Ik wou 't pakken. Opeens viel ik in de Zoom. Ik was zo nat als 'n natte spons.

Uit het verhaal wordt duidelijk dat het hier niet om zwemmen gaat, maar om 'pootje baoien'. Wat opvalt is, dat er toen veel meer water in de Zoom gestaan moet hebben. Wie nu de Zoom bekijkt, zal merken dat er nauwelijks water te zien is. Je moet er uren in liggen

voor je 'zo nat bent als een natte spons' zoals J. Bals plastisch opmerkt.

In het volgende verhaaltje een spel, waarbij alleen een touw nodig was en de kar, die J. Bals waarschijnlijk toch in zijn bezit had.

Paard spelen.

't Was een dag geen school. We zouden paard gaan spelen. Ik haalde mijn kar. 'n Jongen ging voor de kar staan. We gingen op de straat rijden. 't Paard liep nou al hard. Ik ging er op zitten. Maar opeens schoot de touw uit mijn handen. Ik viel achterover en 't paard was op de hol. Ik lag daar met m'n kar. Maar och daar riep moeder.

Dan vertelt J. Bals, hoe er op een dag een duif aan kwam vliegen, Althans dat staan boven het opstel. In werkelijkheid gaat het over zijn duiven die niet naar binnen willen. Of uit deze gebeurtenis uiteindelijk de liefde voor de duivensport is voortgekomen, blijft een gissing, maar vast staat dat de familie Bals later een echte 'duivenmelkersfamilie' is geworden. De J. Bals die dit verhaaltje schreef, hield ook wel van duiven, maar dan in de pan !

Daarvoor staat nog een verhaaltje over wat er op zondag gedaan werd. Dat bestond uit het zitten op de brug over de Zoom, waarbij dan een voorbijlopende jongen een pet in het water gooide.

Toen bij ons een duif kwam.

't Was al avond geworden. En mijn duiven wouwen niet binnen komen. Ik had al zoveel maïs gestrooid. Ze kwamen toch niet binnen. Ik dacht wat zal ik er mee doen. Maar ik wist wat. Ik zou ze laten zitten zoo lang tot we gegeten hadden. Ze zaten niet binnen. Ik pakte 'n kei. Ik gooide ze alle

4

twee dood. We hadden toen een lekker duiven boutje.

En dan was er natuurlijk de kermis. In die tijd een van de weinige mogelijkheden om eens flink uit te gaan. Ook J. Bals ging naar de kermis. Twee kwartjes nam hij mee, maar die maakte hij niet op, als we tenminste zijn relaas moeten geloven.

Toen 't kermis was.

We zouden vroeg weg gaan naar de kermis. Ik nam twee kwartjes mee. Maar ik ging niet alleen. Er gingen nog 'n paar mee. We stapten er lustig op los. We waren er gauw. Ik zag kramen en de mallemolen. Ik kocht eerst 'n stuk chocola van 'n dubbel-tje. Toen ging ik in de zweefmolen zitten dat kostte drie centen. Ik bleef er drie keer in zitten. En toen kocht ik voor drie andere centen lekkers. Ik ging toen naar huis.

Het volgende opstel in het schrift gaat over het vogeltjes zoeken in de Plantage. Met een 'heelen troep' gingen ze daar naar toe en op een rij naast elkaar liepen ze door het bos, tot 'de politie' er aan kwam. Duiven spelen bij J. Bals een grote rol, want wat verder op in zijn schrift komen opnieuw duiven aan de orde.

Toen ik met de duiven weg ging.

Ik had 's avonds duiven gepakt. Toen had ik ze opgesloten. 's Middags deed ik de duiven in een zakje. Wij namen ze tot de Balsen Baan mee. Wij waren er gauw gekomen. Ze pakten de duiven er uit. Toen vloegen ze naar huis. Wij gingen door naar Bergen op Zoom om de kar. Wij waren bij de smid gekomen. Wij spanden 't paard in.

*Toen reden we weg. Wij waren gauw thuis.
Wij spanden 't paard uit. De duiven waren
al lang thuis.*

En tenslotte nog een verhaaltje over het spelen in het schuurtje. Er wordt daarin gesproken over een tas. Daarbij gaat het niet om een boodschappentas, maar om een tas hooi of stro, waarmee dan een stapel bedoeld wordt (afkomstig van het Franse "le tas").

Toen we in de schuur gingen spelen.

Er waren 'n paar jongens bij ons. We zouden wat in de schuur gaan spelen. We klommen op de balken. En we sprongen er dan weer af. Dat speelden we niet lang. Want de jongens vonden dat spel niet aardig.

'n Jongen zei van de tas laten schuiven. De jongen die dat gezegd had, moest eerst. Hij gleed van de tas de jongen deed zich niets zeer. Toen deed ie 't voor de tweede keer. 't Viel 'm tegen. Hij viel recht met z'n neus op een houtje. Z'n neus deed zeer.

En daar laten we het bij voor deze keer. Voor het vervolg van deze mini-serie hebben we nog de beschikking over zeven Herelse schriften.

Wouw, november 1993

René Hermans



Deze uitgave werd mede mogelijk
door de financiële steun van de
Drankencentrale "Wouw" B.V.

